

ALGORITM ÎN 7 PAȘI PENTRU IDENTIFICAREA RĂZBOIULUI HIBRID – STUDIUL DE CAZ AL INSULEI ȘERPILOR DIN MAREA NEAGRĂ –

Locotenent-colonel Ionuț-Cosmin BUȚĂ

Universitatea Națională de Apărare „Carol I”, București
DOI: 10.55535/GMR.2023.1.1

Abordarea hibridă, ca o nouă modalitate de promovare a intereselor diplomatice, informaționale, militare și economice, reprezintă cea mai comună amenințare utilizată de actorii statali sau non-statali din întreaga lume. Scopul acestui articol este de a crea un nou instrument analitic prin studierea provocărilor hibride din regiunea Mării Negre legate de situația Insulei Șerpilor. Cum pot fi identificate și vizualizate amenințările hibride? și Cum poate fi evaluat modul în care agresorul își îndeplinește obiectivele în legătură cu provocările hibride? sunt cele două întrebări de cercetare care creează premisele pentru dezvoltarea prezentului studiu.

În acest sens, analiza noastră se bazează pe modelul cadrului analitic al autorilor Patrick J. Cullen și Erik Reichborn-Kjennerud pentru vizualizarea războiului hibrid aplicat unei anumite situații din Insula Șerpilor, cu scopul de a identifica funcțiile și vulnerabilitățile critice, sincronizarea mijloacelor, acțiunilor și efectelor dorite de către un actor care utilizează mijloace hibride. Mai mult, am completat analiza aplicând metoda Process Tracing, pentru a stabili care dintre mijloacele utilizate de către un potențial agresor pot crea cele mai dezastruoase consecințe asupra securității energetice a României și, ulterior, am utilizat un instrument de măsurare a performanței (Measure of Performance – MOP), cu scopul de a evalua progresul agresorului în producerea efectului/efectelor dorite.

Lucrarea are ca rezultat un algoritm în 7 pași pentru identificarea războiului hibrid prin combinarea unui model analitic cu metodologia de cercetare Process Tracing și cu un instrument de evaluare militară pentru măsurarea performanței, cu scopul principal de a crea o nouă metodă utilă viitorilor analiști și cercetători.

Cuvinte-cheie: război hibrid, algoritm în 7 pași, Marea Neagră, Insula Șerpilor, securitate energetică.

INTRODUCERE – RĂZBOIUL HIBRID ȘI ZONA GRI

Modul în care actorii statali și non-statali își promovează interesele de securitate a evoluat în același ritm în care s-a dezvoltat tehnologia sau gândirea militară. Acesta este motivul pentru care numeroși practicieni și academicieni din întreaga lume dezbat concepte precum *război hibrid* (Hoffman, 2007, p. 8) sau *conflictul din zona gri* (Mazarr, 2015, p. 101), în timp ce se referă la modul modern de a duce un război sau un conflict. Ambele concepte sunt interconectate, deoarece războiul hibrid modern are loc în principal în zona gri (Dowse, Bachmann, 2021), unde actorii statali și non-statali aplică instrumente neconvenționale și tehnici hibride (Carment, Belo, 2021). Mai mult, utilizarea entităților non-statale nu depășește limita agresiunii clasice la nivel de stat (Belo, Carment, 2021). În acest caz, actorul agresat nu este în măsură să reacționeze din cauza lipsei reglementărilor dreptului internațional, a tipologiei acțiunilor și a imposibilității atribuirii atacului (Bachmann, Dowse, 2019).

Conceptul de *război hibrid* a fost propus la începutul anilor 2000 de către Frank Hoffman ca fiind o teorie a strategiei militare care implică război politic și combină simultan acțiuni letale și neletale, folosind arme convenționale, tactici neregulate, terorism, comportament criminal și război cibernetic (Hoffman, 2007), cu alte metode de influențare, cum ar fi utilizarea de știri false, a lacunelor legislative și intervenția electorală străină (Reid, 2018), cu scopul de a perturba și de a destabiliza acțiunile unui adversar fără a se angaja în ostilități deschise (Bachmann, Dowse, 2019).

Cu toate acestea, nu este suficient să mixăm elemente regulate cu neregulate, cinetice cu noncinetice pentru a obține caracterul hibrid, ci poziționarea evenimentului în zona gri (Meyers, 2016, p. 14) îi creează condițiile de eficiență. Acesta este motivul pentru care alți autori evidențiază faptul că actorii statali agresori nu doresc să-și asume acțiunile pe care le întreprind, motiv pentru care aceștia desfășoară activități în domenii nereglementate de către dreptul internațional.

GÂNDIREA
MILITARĂ
ROMÂNEASCĂ

Conceptul de război hibrid a fost propus la începutul anilor 2000 de către Frank Hoffman ca fiind o teorie a strategiei militare care implică război politic și combină simultan acțiuni letale și neletale, folosind arme convenționale, tactici neregulate, terorism, comportament criminal și război cibernetic, cu alte metode de influențare, cu scopul de a perturba și de a destabiliza acțiunile unui adversar fără a se angaja în ostilități deschise.

Tacticile zonei gri sunt adesea folosite de actorii statali nu foarte puternici, care le impun împotriva actorilor statali democratici inferiori pentru a-și promova interesele regionale. Ca o consecință a lipsei de conștientizare a situației, acest lucru poate determina statele democratice fie să reacționeze în mod dramatic, fie să reacționeze insuficient atunci când se confruntă cu un conflict în zona gri.

Deci, aceștia consideră că acest concept de conflict desfășurat în zona gri este oarecum diferit de conceptul de război hibrid (Stoker, Whiteside, 2020, pp. 1-37), întrucât acțiunile sunt efectuate în „zona gri” a conflictului, ceea ce înseamnă că acestea pot să nu treacă în mod clar pragul războiului. În această situație, noul tip de război produce dileme în privința problemelor juridice, întrucât statele au stabilite foarte bine aspectele care sunt permise în timp de pace sau în timp de război, dar, odată cu exploatarea, prin unele metode hibride, a unor vulnerabilități pentru a obține efecte dorite, dar neasumate prin aducerea conflictului în zona gri, lucrurile necesită o nouă abordare din punct de vedere legislativ (Mazarr, 2015, p. 108). Statele democratice au nevoie de noi instrumente pentru a răspunde amenințărilor din zona gri, deoarece sistemele lor juridice sunt orientate spre abordarea conflictelor prin starea de război și starea de pace, cu foarte puțină pregătire pentru abordări în zona gri (Belo, Carment, 2021).

Tacticile zonei gri sunt adesea folosite de actorii statali nu foarte puternici, care le impun împotriva actorilor statali democratici inferiori pentru a-și promova interesele regionale (Mazarr, p. 120). Ca o consecință a lipsei de conștientizare a situației, acest lucru poate determina statele democratice fie să reacționeze în mod dramatic, fie să reacționeze insuficient atunci când se confruntă cu un conflict în zona gri (Belo, Carment).

După cum am menționat anterior, războiul hibrid a fost definit ca o combinație de mijloace simetrice și asimetrice (Mansoor, 2012, p. 3), regulate și neregulate, convenționale și neconvenționale pentru a deruta adversarul (Andersson, Tardy, 2015). Dar, dacă analizăm exemplele istorice precum calul troian și exemplele din „Arta războiului” a lui Sun Tzu, putem observa că acest tip de război a fost practicat din cele mai vechi timpuri, dacă ar fi să descriem genul proximal al definiției și doar asociind termenii de mai sus (Meyers, 2016, p. 17). Diferența majoră dintre acele exemple istorice și războiul de astăzi este că, în trecut, tacticile neregulate erau folosite de actori statali mai puțin puternici din nevoia de a se apăra într-o situație de război declarată. În zilele noastre, aceste tactici sunt folosite de actori regionali puternici, pentru că s-au dovedit a fi foarte eficiente (Thiele, 2015, p. 56), iar acestea se desfășoară în zona gri nereglementată din punct de vedere legal înainte sau chiar fără a începe un război.

„Trebuie să ținem cont de faptul că <hibrid> se referă la mijloace, nu la principiile, scopurile sau natura războiului” (Schadlow, 2015), dar poziționarea evenimentului în zona gri evidențiază caracterul său incert, complex, volatil și ambiguu (VUCA) (Kraaijenbrink, 2018), prin exploatarea unui mediu nereglementat. Astfel, în paginile următoare, utilizând studiul de caz ipotetic al Insulei Șerpilor din Marea Neagră, vom analiza mijloacele războiului hibrid, în scopul creării unui nou instrument analitic.

INSULA ȘERPILOR

Insula Șerpilor sau Ostriv Zmiinyi, în limba ucraineană, și Snake Island, în engleză, este o insuliță ucraineană de 17 hectare, situată în apropierea Deltei Dunării din Marea Neagră, care a făcut obiectul unei delimitări maritime a zonelor economice exclusive ale României și Ucrainei în Marea Neagră la Curtea Internațională de Justiție, între anii 2004 și 2009 (I.C.J. Reports, 2009).

Conform regulilor dreptului internațional, ambele state au solicitat Curții Internaționale de Justiție să traseze o linie de delimitare, definită prin coordonate geografice, așa cum se arată în figura 1.

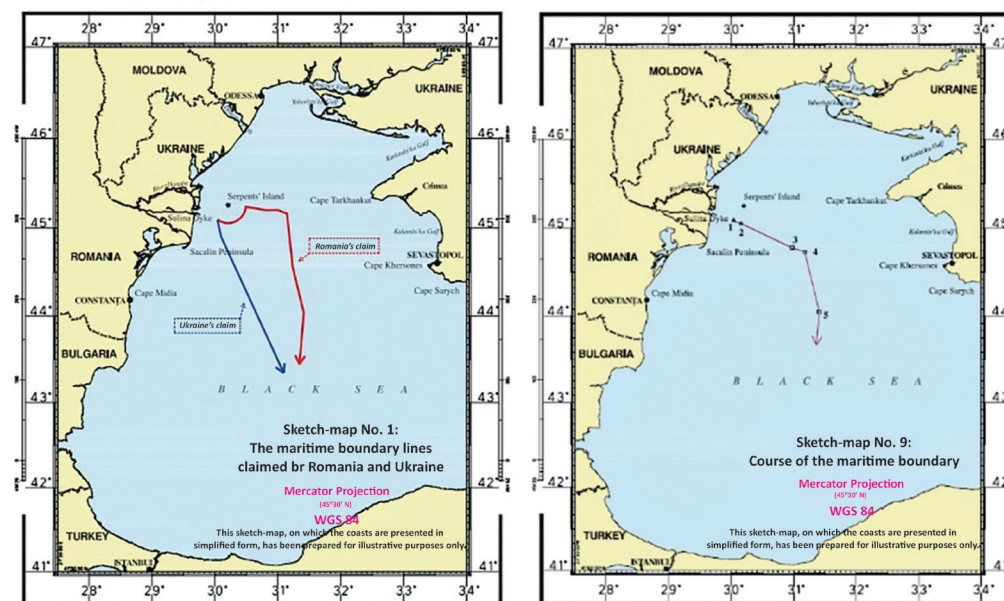

Figura 1: Granițele maritime revendicate de România și Ucraina la CIJ și cursul graniței maritime stabilite de CIJ (ib., pp. 12, 70)

Curtea Internațională de Justiție a deliberat, în anul 2009, faptul că Insula Șerpilor era prea departe de malul mării și prea mică pentru a reprezenta un punct care contribuie la stabilirea limitelor și a plasat sub controlul României 9.700 de kilometri pătrați de ape. Această decizie și noua dezvoltare a zăcămintelor de gaze din Marea Neagră oferă premisele pentru a face din România unul dintre cei mai mari producători de gaze naturale din Uniunea Europeană.

Curtea Internațională de Justiție a deliberat, în anul 2009, faptul că Insula Șerpilor era prea departe de malul mării și prea mică pentru a reprezenta un punct care contribuie la stabilirea limitelor și a plasat sub controlul României 9.700 de kilometri pătrați de ape, așa cum se vede în figura 1. Această decizie și noua dezvoltare a zăcămintelor de gaze din Marea Neagră oferă premisele pentru a face din România unul dintre cei mai mari producători de gaze naturale din Uniunea Europeană (Emerging Europe Staff, 2022), iar această situație va face ca interesele energetice ale României să rivalizeze cu interesele energetice ale Rusiei pe piața regională a gazelor naturale (Harm, 2022).

CARE AR FI CONSECINȚELE DACĂ INSULA ȘERPILOR VA FI SUB CONTROLUL UNUI ACTOR STATAL CU UN COMPORTAMENT AGRESIV?

Având în vedere că insula a reprezentat pentru Rusia un obiectiv începând cu prima zi a invaziei Ucrainei, când a fost ocupată de agresor, putem deduce că Insula Șerpilor are o semnificație majoră din perspectiva securității militare și energetice. În consecință, insula prezintă în continuare un mare interes pentru Rusia și servește anumitor obiective, cum ar fi (Ib.):

- controlul spațiului maritim cheie pentru a controla liniile maritime de comunicații (SLOC) între Odesa și Bosfor;
- stabilirea de capacități ofensive în vederea monitorizării activităților NATO;
- contestarea deciziei Curții Internaționale de Justiție pentru a revendica părțile platformelor de gaze offshore din concesiunile XIII Pelican, EX-27 Muridava și EX-28 EST Cobălcescu situate în Zona Economică Exclusivă (ZEE) a României, membru al NATO, așa cum se vede în figura 2.

Prin utilizarea instrumentelor de putere MPECI (militar, politic, economic, civil și informații), un potențial agresor poate exploata vulnerabilitățile României pentru a produce efecte în domeniul infrastructurii energetice. Astfel, în paginile următoare vom analiza acest subiect, propunând un algoritm în 7 pași pentru identificarea războiului hibrid legat de situația particulară a Insulei Șerpilor. Pentru îndeplinirea obiectivelor cercetării, vom încerca să determinăm vulnerabilitățile și mijloacele potențiale care pot fi utilizate de către

un agresor pentru a produce un efect în domeniul infrastructurii energetice.

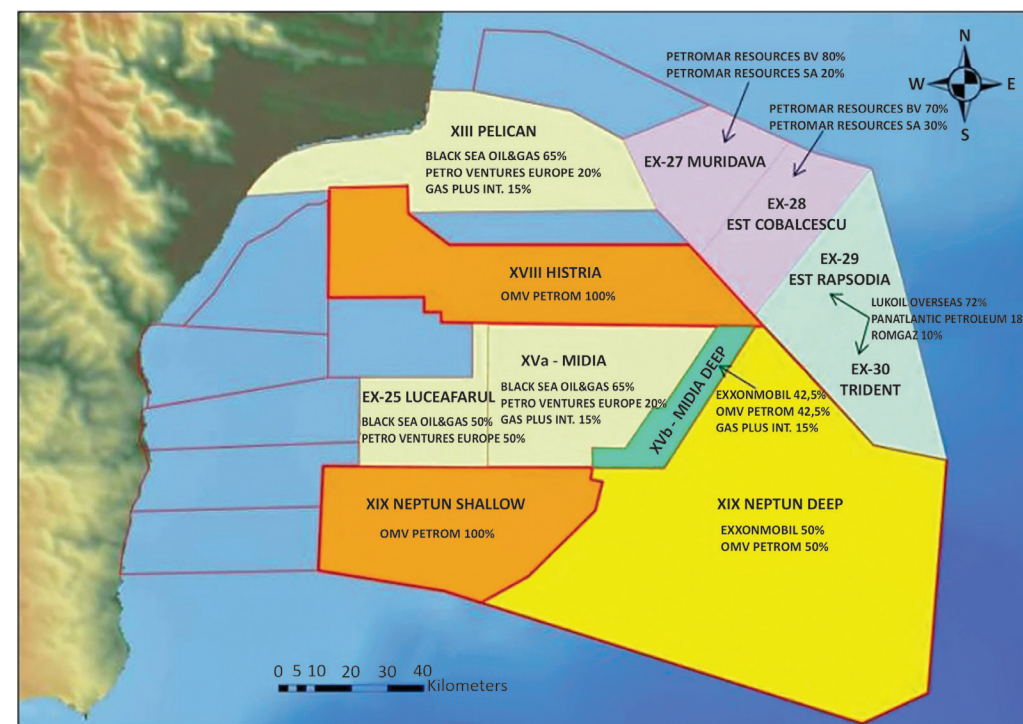

Figura 2: Platforme de gaze offshore situate în Zona Economică Exclusivă a României (Popescu, 2019)

1. Metodologia de cercetare

Această lucrare se bazează pe modelul cadrului analitic al autorilor Patrick J. Cullen și Erik Reichborn-Kjennerud pentru vizualizarea războiului hibrid (Cullen, Reichborn-Kjennerud, 2017, pp. 16-25) aplicat unei situații ipotetice privind Insula Șerpilor, cu scopul de a identifica funcțiile și vulnerabilitățile critice, sincronizarea mijloacelor și acțiunilor și efectele dorite ale actorului statal care utilizează metode specifice războiului hibrid. Mai mult, am aplicat metoda Process Tracing, pentru a stabili care dintre mijloacele utilizate poate crea cele mai dezastruoase consecințe pentru securitatea energetică a României, iar în cele din urmă, am utilizat un instrument de măsurare a performanței (Measure of performance/MOP) pentru a evalua progresul realizat de către agresor în scopul îndeplinirii efectului/efectelor dorite.

Modelul cadrului analitic a fost dezvoltat cu scopul de a ajuta cititorii să înțeleagă natura războiului hibrid și se concentrează pe utilizarea de către agresori a instrumentelor de putere precum MPECI (militare, politice, economice, civile și informaționale) împotriva instrumentelor actorului statal agresat PMESII (sectoarele politice, militare, economice, sociale, informaționale și de infrastructură) în trei faze: de normalitate, de criză și de extremă urgență.

Pornind de la aceste premise, am dezvoltat un *Algoritm în 7 pași pentru identificarea războiului hibrid*, având trei mari obiective: vizualizarea războiului hibrid (Pașii 1-4), testarea mijloacelor folosite de un agresor prin utilizarea metodei Process Tracing cu scopul de a stabili dacă acestea sunt necesare și suficiente pentru a produce efectul/efectele dorite de către agresor (Pasul 5) și evaluarea progresului realizat de către acesta prin utilizarea unui instrument de măsurare a performanței (Pasul 7). Mai mult, în timpul algoritmului, am inserat o măsură redundantă (Pasul 6), pentru reevaluarea efectului/efectelor dorite de agresor, așa cum este prezentat în continuare.

2. Rezultate și discuții

Pașii 1-4: Modelul cadrului analitic

Modelul cadrului analitic a fost dezvoltat cu scopul de a ajuta cititorii să înțeleagă natura războiului hibrid (Ib., p. 16) și se concentrează pe utilizarea de către agresori a instrumentelor de putere precum MPECI (militare, politice, economice, civile și informaționale) împotriva instrumentelor actorului statal agresat PMESII (sectoarele politice, militare, economice, sociale, informaționale și de infrastructură) în trei faze: de normalitate, de criză și de extremă urgență, așa cum este prezentat în figura 3.

Prezentare generală	
Un actor statal agresor ia măsuri pentru a împiedica România să extragă resurse de gaze offshore din zona sa economică exclusivă. Acest studiu de caz evidențiază o situație în care un actor statal utilizează pârgii militare și politice sincronizate utilizând o abordare hibridă, pentru a obține un efect în domeniul infrastructurii energetice.	
Vulnerabilități:	
V1	Capabilitățile navale militare limitate ale României pentru a-și proteja zona economică exclusivă ZEE.
V2	Limitările impuse de Convenția de la Montreux de a permite capabilităților navale militare ale NATO să efectueze misiuni pe perioade îndelungate pentru protejarea ZEE a României.

Mijloace:
M1 – Contestarea deciziei Curții Internaționale de Justiție pentru a revendica părți ale platformelor de gaze offshore precum concesiunile XIII Pelican, EX-27 Muridava și EX-28 EST Cobălcescu, situate în Zona Economică Exclusivă (ZEE) a României.
M2 – Împiedicarea României să-și exploateze resursele prin utilizarea blocadelor maritime în ZEE și atacuri neprevăzute și neasumate cu drone la infrastructura critică energetică.
Efecte:
E1 – Imposibilitatea României de a extrage resurse energetice din ZEE.

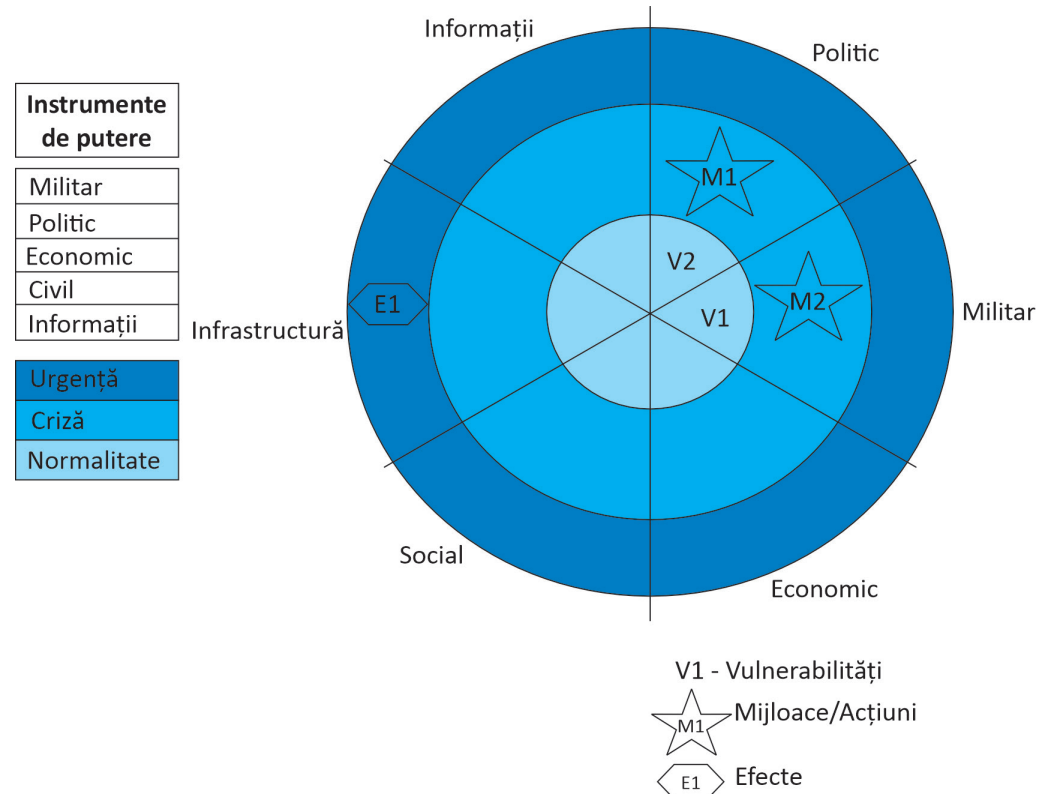

Figura 3: Cadrul analitic al războiului hibrid pentru situația ipotetică a Insulei Șerpilor

În situația analizată, la *Pasul 1*, într-o situație de normalitate, putem identifica două vulnerabilități legate de extracția de gaze offshore a României, care pot constitui factori favorizanți pentru utilizarea unui pachet de atacuri sincronizate (Synchronized attack package/SAP) de către un potențial agresor (Cullen et al., p. 16):

- Vulnerabilitatea V1 legată de acțiuni/inacțiuni ale României;
- Vulnerabilitatea V2 legată de Convenția de la Montreux.

În *Pasul 2*, corelăm vulnerabilitățile identificate cu domeniile PMESII pentru a înțelege unde au loc și care sunt domeniile în care actorul cu comportament agresiv poate aplica pachetul de atacuri sincronizate.

Mergând mai departe, la *Pasul 3*, pe baza conștientizării situației și a indicatorilor de avertizare timpurie, putem identifica mijloacele utilizate de către agresor pentru a exploata vulnerabilitățile identificate. De obicei, aceste pârgii sunt greu de descoperit în perioada incipientă a unui atac hibrid, primul dintre ele având rolul de a modela mediul în vederea susținerii efortului principal.

În cele din urmă, la *Pasul 4* al modelului cadrului analitic, estimăm efectul/efectele dorite de agresor legate de vulnerabilitățile identificate de la Pașii 1 și 2 și mijloacele utilizate de acesta pe timpul evaluării de la Pasul 3.

Pasul 5: Testarea mijloacelor folosite de către un agresor cu scopul de a stabili dacă acestea sunt necesare și suficiente pentru a produce efectul/efectele dorite

În timpul acestei etape, extindem analiza la modalitatea în care ar trebui să judecăm afirmațiile explicative concurente (Bennett, 2010). În cazul nostru, acestea sunt reprezentate de mijloacele utilizate de către agresor, prin utilizarea unei metode fundamentale de analiză calitativă numită Process Tracing. Acest mod de analiză oferă consistență algoritmului nostru prin extragerea de inferențe descriptive și cauzale din anumite probe, uneori analizând sensul ca parte a unei secvențe temporale de evenimente sau fenomene (Collier, 2011, p. 843). Metoda Process Tracing sondează mecanismele cauzale teoretice care corelează cauzele cu rezultatele (Beach, 2017, p. 2), fiind strâns legată de o metodă utilizată de către detectivi în încercarea de a rezolva o crimă prin analizarea indiciilor și a posibilitilor făptași cu ajutorul întrebărilor (Bennett).

Prin utilizarea acestei metode, obiectivul nostru este de a testa mijloacele cu scopul de a stabili dacă acestea sunt necesare și suficiente pentru a genera efectul/efectele dorite de agresor.

După cum este prezentat în *tabelul 1*, două vulnerabilități V1 și V2, combinate cu mijloacele M1 necesare, dar insuficiente, nu pot produce efectul E1 în domeniul infrastructurii energetice. În această situație, acest tip de acțiune din zona gri eșuează, deoarece M1 este doar necesar, dar nu suficient pentru a alimenta un efect de urgență precum E1. Contestând doar decizia Curții Internaționale de Justiție, ne așteptăm ca actorul statal cu comportament agresiv să aibă ca obiectiv modelarea mediului pentru momentul în care M2 va produce efecte. Acesta este motivul pentru care, în acest moment, având loc doar M1 fără M2, este foarte greu de estimat care este efectul real pe care actorul statal agresor vrea să-l obțină.

Necesar pentru a produce efectul dorit de către agresor		Suficient pentru a produce efectul dorit de către agresor	
		NU	DA
NU		1. Straw in the wind	3. Smoking gun
		-	-
DA		2. Hoop	4. Doubly decisive
		M1*	-

Tabelul 1: Testarea M1 prin metoda Process Tracing pentru confirmarea inferenței cauzale

*M1 – Contestarea deciziei Curții Internaționale de Justiție pentru a revendica părți ale platformelor de gaze offshore precum concesiunile XIII Pelican, EX-27 Muridava și EX-28 EST Cobălcescu situate în Zona Economică Exclusivă (ZEE) a României

Mergând mai departe, dacă mijlocul M2 va avea loc sincronizat cu M1, acest lucru va schimba semnificativ situația. În cazul în care un actor statal efectuează o blocada maritimă și utilizează alte tactici hibride în ZEE a României, aceasta nu poate extrage resursele energetice din teritoriu pe care Curtea Internațională de Justiție le-a deliberat în 2009, deoarece un mijloc suplimentar M2 necesar și suficient poate crea un efect puternic precum E1, prezentat în *tabelul 2*. În această situație, se confirmă tipul de acțiune hibridă. În alte situații, nu putem exclude posibilitatea ca două, trei sau mai multe mijloace necesare, dar insuficiente să fie foarte bine sincronizate pentru a produce un efect precum E1.

Pe baza conștientizării situației și a indicatorilor de avertizare timpurie, putem identifica mijloacele utilizate de către agresor pentru a exploata vulnerabilitățile identificate. De obicei, aceste pârgii sunt greu de descoperit în perioada incipientă a unui atac hibrid, primul dintre ele având rolul de a modela mediul în vederea susținerii efortului principal.

Necesar pentru a produce efectul dorit de către agresor	NU	Suficient pentru a produce efectul dorit de către agresor	
		NU	DA
	DA	1. Straw in the wind	3. Smoking gun
		2. Hoop	4. Doubly decisive
	M1*	M2**	

Tabelul 2: Testarea M2 prin metoda Process Tracing pentru confirmarea inferenței cauzale

**M2 – Împiedicarea României să-și exploateze resursele prin utilizarea blocajelor maritime în ZEE și atacuri neprevăzute și neasumate cu drone la infrastructura critică energetică

Reevaluarea efectului/efectelor dorite de către agresor se bazează doar pe estimări. Rolul acestor estimări nu este de a prezice ceea ce va face inamicul în continuare, pentru că este aproape imposibil, ci rolul lor este de a diminua din incertitudine. Acesta este motivul pentru care, în analiza noastră, reevaluăm estimarea privind efectul/efectele dorite de către agresor.

Pasul 6: Reevaluarea efectului/efectelor dorite de către agresor

Această etapă a analizei noastre reprezintă una dintre cele mai dificile părți, deoarece se bazează doar pe estimări. Rolul acestor estimări nu este de a prezice ceea ce va face inamicul în continuare, pentru că este aproape imposibil, ci rolul lor este de a diminua din incertitudine (Harm, 2022). Acesta este motivul pentru care, în analiza noastră, reevaluăm estimarea privind efectul/efectele dorite de către agresor în cadrul *pasului 6*, luând în considerare evaluările de la *pașii 1-5*. Dacă efectul/efectele dorite de către agresor sunt confirmate, ar trebui să trecem la ultimul pas, dacă nu este necesar să reanalizăm mijloacele sau să încercăm să găsim mai multe indicii.

Pasul 7: Testarea tuturor mijloacelor identificate folosind instrumentul de Măsurare a performanței/MOP pentru a evalua progresul acțiunilor agresorului

La ultima etapă, ar trebui să aplicăm al doilea test tuturor mijloacelor identificate, utilizând un instrument de evaluare militară, respectiv Măsurarea performanței/MOP.

De obicei, acest instrument este analizat împreună cu Măsurarea eficacității (Measure of effectiveness/MOE), care reprezintă un indicator ce oferă răspunsul la întrebarea „*Facem lucrurile care trebuie?*”. Acest instrument este folosit pentru a măsura schimbările în comportamentul sistemului, atingerea unui obiectiv sau contribuția la crearea unui efect prin compararea mai multor observații de-a lungul

timpului (Wade, 2016, pp. 1-70; 2020, pp. 1-67).

Măsurarea performanței/MOP este un indicator ce oferă răspunsul la întrebarea „*Facem lucrurile cum trebuie?*”. Acest instrument este utilizat pentru a evalua acțiunile care sunt legate de măsurarea îndeplinirii sarcinii și confirmă sau neagă faptul că o sarcină a fost îndeplinită corect (Ib.).

Ambele instrumente sunt, de obicei, utilizate pentru analiza și evaluarea operației desfășurate de către forțele proprii cu scopul de a determina dacă acestea fac ceea ce trebuie și cum trebuie.

În cazul nostru, la *pasul 7* al algoritmului pentru identificarea războiului hibrid, selectăm doar instrumentul MOP pentru a măsura progresul mijloacelor agresorului în realizarea efectului/efectelor dorite. Astfel, întrebarea „*Facem lucrurile cum trebuie?*” va deveni „*Fac ei lucrurile cum trebuie?*”. Mai mult decât atât, analiza presupune luarea în considerare a unor indicatori cantitativi (pe bază de observație) și indicatori calitativi (pe bază de opinie), pentru a determina condițiile minime dorite (Desired conditions/DC) pe care agresorul trebuie să le atingă, așa cum sunt prezentate în *tabelele 3 și 4*. Mai jos sunt estimate câteva dintre condițiile minime dorite de către acesta pentru implementarea M1 și M2. Aceste condiții dorite, prezentate în *tabelele 3 și 4* și în *figura 4*, sunt fictive și au fost aduse în discuție doar cu scopul de a explica metoda de analiză.

La pasul 7 al algoritmului pentru identificarea războiului hibrid, selectăm doar instrumentul MOP pentru a măsura progresul mijloacelor agresorului în realizarea efectului/efectelor dorite. Astfel, întrebarea „*Facem lucrurile cum trebuie?*” va deveni „*Fac ei lucrurile cum trebuie?*”. Mai mult decât atât, analiza presupune luarea în considerare a unor indicatori cantitativi și indicatori calitativi, pentru a determina condițiile minime dorite pe care agresorul trebuie să le atingă.

Nr.	Condiții dorite (DC)	Cuantificarea condițiilor dorite
DC 001	Procent/număr al articolelor de presă care susțin solicitările agresorului	NU 20% DA 80%
DC 002	Procent/număr al Organizațiilor neguvernamentale (ONG) care susțin ideea conform căreia exploatarea de resurse energetice din Zona Economică Exclusivă a României afectează flora și fauna din Marea Neagră	NU 60% DA 40%

Tabelul 3: Condiții minime dorite pentru implementarea mijlocului M1

Nr.	Condiții dorite (DC)	Cuantificarea condițiilor dorite
DC 004	Procent/număr de mine antinavă identificate în perimetrul exploatărilor	NU 30% DA 70%
DC 005	Procent/număr de vehicule aeriene fără pilot (UAV) și vehicule navale de suprafață fără pilot (USVS), utilizate în perimetrul exploatărilor pentru a perturba extracțiunile din ZEE a României	NU 25% DA 75%
DC 006	Procent/număr de zile/an de blocadă maritimă în ZEE a României	NU 60% DA 40%

Tabul 4: Condiții minime dorite pentru implementarea mijlocului M2

În această etapă se urmărește dacă aceste condiții minime dorite au suferit modificări sau dacă sunt încă realizabile de către agresor. La acest nivel, este important ca toate condițiile dorite să fie măsurabile pentru a determina progresul agresorului în cifre sau procente, așa cum se vede în figura 4. Acest pas poate fi dezvoltat prin simpla colectare a informațiilor din surse deschise precum mass-media și social media, dar poate fi mai eficient dacă sunt utilizate instrumente specifice de colectare a informațiilor.

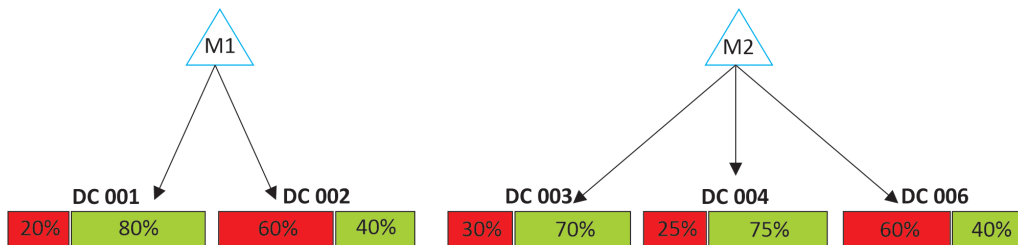

Figura 4: Cuantificarea condițiilor dorite pentru M1 și M2

În timpul acestui algoritm în 7 pași, prezentat integral în figura 5, analiștii testează permanent ipotezele cheie identificate pentru încadrarea problemei. În situația în care o ipoteză nu este validată, soluția este reîncadrarea.

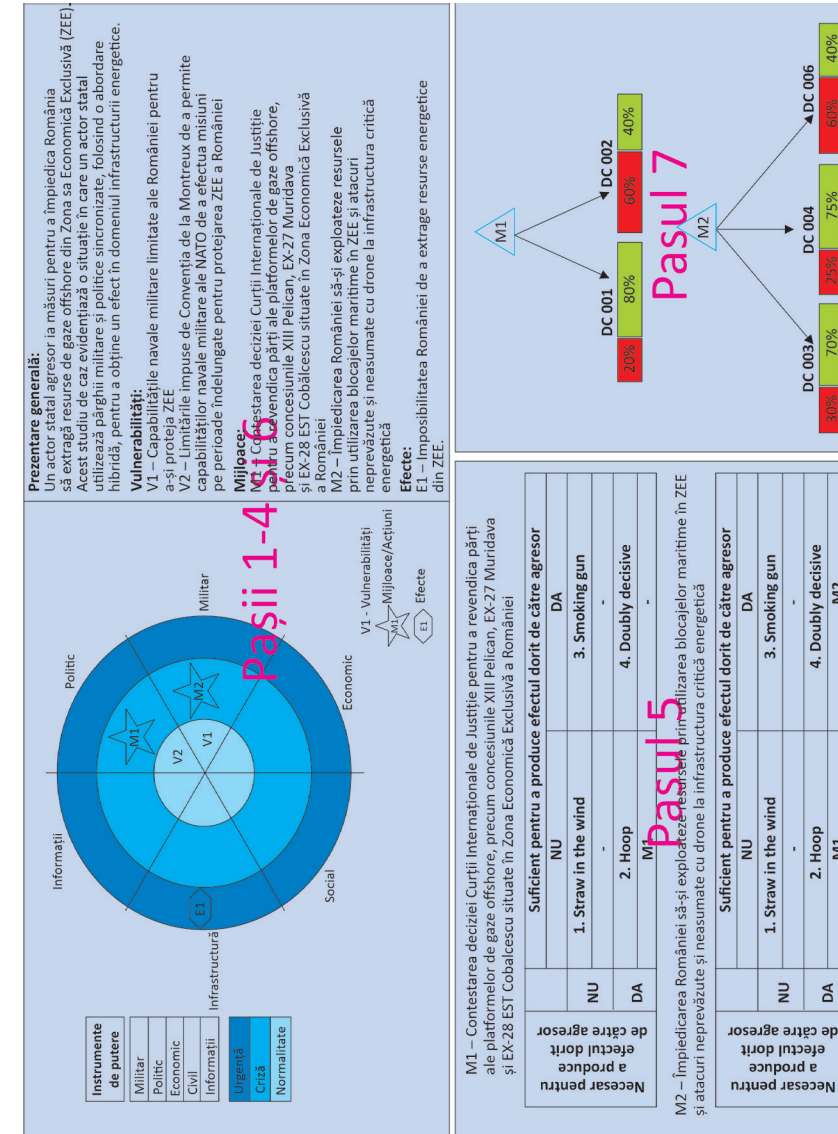

Figura 5: Algoritm în 7 pași pentru identificarea războiului hibrid

Pasul 1: Identificați propriile vulnerabilități.

Pasul 2: Stabiliți domeniile PMESII pentru propriile vulnerabilități.

Pasul 3: Identificați mijloacele utilizate de agresor pentru a exploata vulnerabilitățile identificate.

Pasul 4: Estimați efectele dorite de agresor legate de vulnerabilități și mijloace.

Pasul 5: Testați mijloacele utilizând metoda Process Tracing pentru a stabili dacă acestea sunt necesare și suficiente pentru a produce efectele dorite de către agresor. Dacă nu, identificați mai multe mijloace, până când acestea, analizate individual sau colectiv, sunt atât necesare, cât și suficiente.

Pasul 6: Reevaluați efectul/efectele dorite de către agresor.

Pasul 7: Testați toate mijloacele folosind instrumentul de măsurare a performanței/MOP, pentru a evalua progresul acțiunilor agresorului.

CONCLUZII

În cadrul acestui studiu, am combinat trei metode și instrumente de cercetare, precum: modelul cadrului analitic pentru vizualizarea războiului hibrid, Process Tracing pentru confirmarea sau infirmarea instrumentelor utilizate de agresor și un instrument militar de Măsurare a performanței/MOP pentru evaluarea progresului agresorului într-un studiu de caz ipotetic al Insulei Șerpilor din Marea Neagră. Aceste trei metode și instrumente de cercetare au fost structurate într-un *Algoritm în 7 pași pentru identificarea războiului hibrid*, după cum se concluzionează în figura 5, cu scopul de a crea un instrument de lucru pentru identificarea și evaluarea războiului hibrid. Toate cele trei metode sunt importante, deoarece fiecare dintre ele produce cunoaștere, însă, cumulate într-un algoritm, acestea pot multiplica fenomenul cunoașterii provocărilor hibride. Astfel, modelul cadrului analitic de vizualizare a războiului hibrid (pașii 1-4 și 6) ajută practicanții să perceapă propriile vulnerabilități, mijloacele agresorului și efectul/efectele dorite, metoda Process Tracing (pasul 5) testează mijloacele utilizate pentru a stabili dacă acestea sunt necesare și suficiente pentru a produce efectul/efectele dorite de către agresor și ultimul instrument, cel de măsurare a performanței (pasul 7), ne ajută să evaluăm progresul realizat de către acesta.

Acest algoritm în 7 pași, ca orice alt instrument analitic, prezintă anumite limitări și acestea sunt impuse de complexitatea războiului

și de principiul acțiunii-reațiunii-contrareacțiunii, care creează condițiile unei evaluări și adaptări permanente. În al doilea rând, acest algoritm se bazează pe estimare, iar rezultatele pot fi afectate de percepțiile sau experiența analiștilor. În al treilea rând, algoritmul oferă doar posibilitatea de a vizualiza, confirma sau infirma o acțiune a unui agresor și de a evalua progresul acestuia fără a crea instrumente pentru contracararea acestor acțiuni hibride. Cu toate că *Algoritmul în 7 pași pentru identificarea războiului hibrid* prezintă anumite limitări, considerăm că acest instrument poate reprezenta un punct de plecare pentru alte analize utilizate în vederea înțelegerii războiului hibrid ca fiind mai mult decât o simplă combinație a unor acțiuni letale și neletale, folosind arme convenționale, tactici neregulate, terorism, comportament criminal și război cibernetic. În concluzie, acest instrument oferă posibilitatea de a crea inferențe cauzale între vulnerabilități, mijloace și efecte și, ceea ce este mai important, este faptul că acest instrument îi ajută pe analiști să-și testeze premisele și să evalueze progresul acțiunilor unui agresor care utilizează mijloace de război hibrid.

Aplicând algoritmul în studiul de caz al Insulei Șerpilor din Marea Neagră, putem concluziona faptul că, pentru contracararea acestui tip de scenariu ipotetic de către un actor statal democratic precum România, membră a NATO și a UE, este important ca acesta să investească și să dezvolte mai mult capacitățile militare din domeniul naval și aerian pentru diminuarea vulnerabilităților și creșterea securității energetice în regiunea Mării Negre. Așa cum este prezentat în modelul cadrului analitic pentru vizualizarea războiului hibrid, domeniile PMESII sunt interconectate, iar vulnerabilitățile din domeniul militar sau politic pot fi exploatare de către un actor statal cu comportament agresiv prin utilizarea unui pachet de atacuri sincronizate cu mijloace necesare și suficiente pentru a contesta ordinea regională existentă bazată pe reguli și principii democratice, iar acest lucru poate crea efecte dezastruoase în domeniile energetice și de infrastructură, transformând insula de 17 ha într-una dintre cele mai mari provocări în domeniul securității energetice europene.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE:

1. Andersson, J.J., Tardy, T. (2015). *Hybrid: what's in a name?* În EUISS, Issue Brief, nr. 32, <https://www.iss.europa.eu/content/hybrid-what%E2%80%99s-name>, accesat la 2 septembrie 2022.

Cu toate că Algoritmul în 7 pași pentru identificarea războiului hibrid prezintă anumite limitări, considerăm că acest instrument poate reprezenta un punct de plecare pentru alte analize utilizate în vederea înțelegerii războiului hibrid ca fiind mai mult decât o simplă combinație a unor acțiuni letale și neletale, folosind arme convenționale, tactici neregulate, terorism, comportament criminal și război cibernetic.

2. Bachmann, S.-D., Dowse, A. (2019). *Explainer: what is 'hybrid warfare' and what is meant by the 'grey zone'?* The Conversation AUS.
3. Beach, D. (2017). *Process-Tracing Methods in Social Science*. Oxford Research Encyclopedias.
4. Belo, D., Carment, D. (2021) *Grey-Zone Conflict: Implications for Conflict Management*. CGAI, www.cgai.ca., accesat la 24 februarie 2021.
5. Bennett, A. (2010). *Process Tracing and Causal Inference*, Cap. 10, în Brady, H., Collier, D., eds, *Rethinking Social Inquiry* Rowman and Littlefield (second edition).
6. Carment, D., Belo, D. (2021) *Gray-zone Conflict Management: Theory, Evidence, and Challenges*. Air Force University, www.airuniversity.af.edu., accesat la 18 februarie 2022.
7. Collier, D. (2011). *Understanding Process Tracing*. The Teacher.
8. Dr. Cullen, P.J., Reichborn-Kjennerud, E. (2017). *Understanding Hybrid Warfare, A Multinational Capability Development Campaign project, Multinational Capability Development Campaign (MCDC)*.
9. Dowse, A., Bachmann, S.-D. *Explainer: what is 'hybrid warfare' and what is meant by the 'grey zone'?* The Conversation, theconversation.com., accesat la 24 februarie 2021.
10. Hoffman, F.G. (2007). *Conflict in the 21st Century. The rise of hybrid wars*. Potomac Institute for Policy and Studies. Virginia: Arlington.
11. Kraaijenbrink, J. (2018). *What Does VUCA Really Mean?* Forbes, <https://www.forbes.com/sites/jeroenkraaijenbrink/2018/12/19/what-does-vuca-really-mean/?sh=c1db72f17d62>, accesat la 5 septembrie 2022.
12. Mansoor, P.R. (2012). *Introduction: Hybrid Warfare in History*. În Murray, W., Mansoor, P.R. (eds.). *Hybrid Warfare. Fighting Complex Opponents from the Ancient World to the Present*. Cambridge: Cambridge U.P.
13. Mazarr, M.J. (2015). *Seven hypotheses on the gray zone*. Strategic Studies Institute. U.S. Army War College.
14. Meyers, R. (2016). *White Knights versus Dark Vader? On the problems and pitfalls of debating hybrid warfare*. *Modeling the new Europe. Interdisciplinary studies*, nr. 21.
15. Popescu, A.L. (2019), <https://romania.europalibera.org/a/cine-sunt-jucatorii-care-foreaza-petrol-gaz-marea-neagra/29899262.html/>, accesat la 2 octombrie 2022.
16. Schadlow, N. (2015). *The Problem with Hybrid Warfare*. În *War on the Rocks*, <https://warontherocks.com/2015/04/the-problem-with-hybrid-warfare/>, accesat la 5 septembrie 2022.
17. Standish, R. (2018). *Inside a European Center to Combat Russia's Hybrid Warfare*. *Foreign Policy*, accesat la 31 ianuarie 2022.
18. Stoker, D., Whiteside, C. (iarna 2020). *Blurred Lines: Gray-Zone Conflict and Hybrid War – two Failures of American Strategic Thinking*. *Naval War College Review*, nr. 73 (1).

19. Thiele, R. (2015). *The New Colour of War – Hybrid Warfare and Partnerships*. În Dane, F. (ed.). *World Politics of Security*. Rio de Janeiro: Konrad Adenauer Foundation, p. 56, www.kas.de/wf/doc/17294-1442-5-30.pdf, accesat la 2 septembrie 2022.
20. Wade, N.M. (2016, 2020). *The Battle Staff Smartbook, Leading, Planning & Conducting Military Operations*. The Lightning Press, ediția a 5-a și a 6-a.
21. Emerging Europe Staff (2002). *Romania finally set to make the most of its vast Black Sea gas reserves*, <https://emerging-europe.com/business/romania-finally-set-to-make-the-most-of-its-vast-black-sea-gas-reserves/>, accesat la 6 septembrie 2022.
22. Harm, Flashpoint Snake Island: *Why Russia Wanted the "Rock" in the Black Sea* (2022), <https://t-intell.com/2022/07/27/flashpoint-snake-island-why-russia-wanted-the-rock-in-the-black-sea/>, accesat la 7 septembrie 2022.
23. Harm, Target Transnistria: *Russia's Maskirovka and Pathways to Escalation* (Threatcast) (2022), <https://t-intell.com/2022/05/08/target-transnistria-russias-maskirovka-and-pathways-to-escalation-threatcast/>, accesat la 19 noiembrie 2022.
24. *Maritime Delimitation in the Black Sea (Romania v. Ukraine)*, Judgment, I.C.J. Reports (2009).

